הנהלת חשבונות

האיש שלנו בפסטיבאל קאן

השבועון הזה ישגע אותי!

כשהתחלתי לעבוד ב„העולם הזה", חשבתי להקדיש יום אחד בשבוע לכתיבת המדור, ובזה לגמור את ההתחייבויות שלי לעיתון. לא העליתי על דעתי שחלק מתפקידי הוא גם לנסוע לחוץ־לארץ.

בינואר הכריחו אותי לבלות כמה שבועות בלונדון, כדי לכתוב כמה רשימות שאותן יכולתי לכתוב גם בארץ. ניסיתי להתנגד, אבל העורך הסביר לי שבעניין הנסיעות לחו"ל קיימת תורנות בין כתבי השבועון, ואני לא יכול להתחמק ממלא את חלקי. הרי לא ייתכן שכולם ייאלצו לנסוע לחוץ־לארץ לפחות פעם בשנה, ורק אני אסרב.

טוב. בפעם הראשונה נכנעתי. אמרתי לעצמי: אין טעם לריב על שטויות. אני אגמור את התורנות שלי, יאני אדע שיש לי שקט במשך שנה שלמה. ארזתי את המזוודות, קיבלתי את כרטיס הטיסה והדולארים, וישלושה שבועות סבלתי בלונדון בתקווה שבזה סיימתי את עבודות החוץ שלי.

לפני שבועיים, כשאורי אבנרי קרא לי למשרד והודיע לי שעלי לנסוע לפסטיבל הסרטים בקאן — הדם עלה לי לראש. לכל דבר יש גבול, צעקתי. אני את שלי כבר עשיתי השנה. שמישהו אחר ייסע! למה דווקא אני? מה נטפלת אלי? מספיק שנסעתי ללונדון! מה פתאום קאן? מה פתאום פסטיבל סרטים? זה לא השטח שלי, ותעזוב אותי במנוחה!

אבל כל הצעקות שלי היו לשווא. זה לא עזר. העורך הסביר לי שהמצב בעיתון קשה, שכל הכתבים עסוקים, אחד יצא למילואים, כתבת הקולנוע לא יכולה להתפנות מביקורת שוטפת של סרטים. ואין ברירה — אני מוכרח לנסוע. הוא יודע שכבר עשיתי את התורנות שלי השנה, והוא יודע כמה אני שונא נסיעות, נשפים עד אור הבוקר, פגישות עם כוכבי־קולנוע, אבל פשוט, אין ברירה: תעשה לי טובה אישית, הוא אמר. רק הפסטיבל הזה, ויותר לא תסע השנה — אני מבטיח לך.

סירבתי להקשיב. הדבר כמעט הגיע למשבר. אמרתי להתפטר מהעיתון, כשלפתע עלה רעיון גאוני בראשי. למה שלא אשלח את האיש שלי לקאן במקומי?

יש לי איש לענייני קולנוע, משוגע צעיר שלא מפסיד אף סרט בארץ. למה שלא ייסע במקומי?

אחרי ויכוח ארוך ומייגע, אחרי שיכנועים רבים, ה־עורך נכנע. בבקשה, הוא אמר, תעשה מה שאתה רוצה. הנה כרטיס־הטיסה, הנה ההזמנה לפסטיבל, והנה הדולארים. תשלח את מי שאתה רוצה, בתנאי שנקבל דיווח מלא על הפסטיבל. אתה אחראי לעניין.

ובכן רבותי. האיש שלי נסע לקאן, והשבוע הגיעו הרשימות הראשונות שלו בכתב יד צפוף, ועל פני עשרות פיתקאות, הזמנות, כרטיסים ומפיות־נייר של מסעדות. אני מוסר אותן כלשונן, בתקווה שאתם תבינו יותר ממה שהבנתי אני.

הערה לעורך

אין לי כוח לכתוב מאמרים. אני חצי שיכור מהנשפים וקבלות־הפנים. הראש מסתובב לי מהסרטים שאני רואה. אני שולח לך את הפיתקאות שעליהם רשמתי ראשי פרקים, הערות ורשימות. תעשה איתם מה שאתה רוצה. אתה יכול להסתמך עליהם, ולכתוב בעצמך את המאמרים. או שתחכה עד שאחזור ארצה, ואז אני אכתוב אותם, עכשיו לא בא בחשבון שום דבר יסודי.

אני רושם כל מה שבא לראש, כדי שלא לשכוח את הדברים. זה לא אסון אם המאמרים על הפסטיבאל יופיעו חודש אחרי הפסטיבל. לא עוסק בידיעות. לא יכול להתחרות עם העיתונאים הישראליים כאן, שמבריקים את התומר שלהם ארצה. תחליט בעצמך מה לעשות עם הפיתקאות האלה. שלא תעיז להדפיס אותן כפי שהן, האם זה ברור?

בדרך:

עד ג'נבה טס במחלקה ראשונה של „אוליימפיק", לגמרי במיקרה. מייד אחרי ההמראה הולך לשרותים. הכל תפוס במחלקת התיירים. הולך למחלקה ראשונה. מתרחץ בסבון ריחני. שם חצי בקבוק בושם על כל הגוף. משתמש בחמש מגבות, וממלא את הכיסים במפיות נייר.

יוצא החוצה —איש אחד בגיל 40 וכמה, מקסימום 8, עם שפם טרזני גזור אומר לי שלום, אהלן, מה אתה עושה פה, מה נשמע וכך הלאה. אומר לו טוב, בסדר, פסטיבאל הסרטים, ושובר לי את הראש מאיפה אני מכיר אותו. מזמין אותי לשבת על ידו. אומר לו אני מחלקה שלישית. אומר לי אין דבר, זה בסדר, סמוך עלי, שב.

רק מתיישב על ידו, מתחילות הדיילות להגיש לנו ויסקי, שקדים, שמפנייה וקחיאר. אתה יודע שזה בסדר, אומר האיש. תשתה, לחיים, חביבי. שותים ושותים וכל הזמן הדיילות לא עוזבות אותנו. סיגריות אולי? והכל בחיוכים מתוקים, כאילו שאנחנו מי יודע מי.

מגיע לאתונה די שתוי, ורק בנמל־התעופה מתברר לי ששמו של המארח שלי קיס, והוא מנהל „אולימפיק" בארץ. אדם נחמד, בחיי.

לא זוכר שום דבר מאתונה לג'נבה, חוץ מהשמפנייה והויסקי ודיילת אחת, שאמרתי עליה משהו שלא הייתי אומר על אמא שלי. התכוספה להורים משהו, וכשראיתי את האנפאס שלה מאחור אמרתי לבחור שישב על ידי שברצון רב הייתי מרים לה את מה שנפל לה, או משהו דומה לזה. כימעט שחטפתי סטירה. מדברת עברית, הדיילת היחניה הזאת.

מג'נבה לניצה ב„אייר פראנס". בנחיתה התנפלו איזה מאה צלמים על מדרגות המחלקה הראשונה. הייתי בטוח שהגיעה איזה כוכבנית קטנה ולא נשארתי לראות את מי באו לצלם. רק מאוחר יותר, כשהגעתי לקאן, התברר לי שבאתי במטוס אחד עם צ'רלי צ'פלין.

יכול לכתוב שישבתי על ידו במטוס. יכול לכתוב שדיברתי איתו, שהוא בכה כשמע שאני מישראל, שסיפר לי את תולדות חייו, שהודה שהוא יהודי ושבעצי־רותו היה מאוהב בגולדה. מי יבדוק, מי ילך לברר אם זה אמת?

מספרים:

להשתגע. להשתגע מהפסטיבאל הזה, בחיי!

300 סרטים במשך שבועיים. 30 בתחרות הרשמית על דקל הזהב. 54 בפסטיבאל הבמאים. 10 בשבוע הביקורת, והשאר בתריסר בתי קולנוע ב„שוק הסרטים".

לך תראה את כולם! בקושי מספיק לראות 6, מקסימום 8 סרטים ביום, וגם אז, לא את כולם, עד הסוף. צריך ראש מאבן ותחת של ברזל כדי לראות כל כך הרבה סרטים. סרט שלא תופס אותך בחמש הדקות הראשונות — אין לו סיכוי.

יש כאן בקאן למעלה מאלף עיתונאים מכל העולם, עשרות כוכבים ומאות חתיכות המקות להתגלות. גיליתי כמה, אבל אני לא יודע מה ייצא להן מזה.

סדר־יום:

קם בשבע וחצי. שותה קפה, בולע סהרון ורץ להצגה ראשונה בשמונה. (את הסרטים של הפסטיבל הרשמי —רואה רק בבוקר. בערב מוכרחים ללבוש חליפה ועניבה, ואין לי כוח לשטויות האלה.) בעשר לוקח את הדואר שלי במחלקת העיתונות. (צילומים, עיתונים, הזמנות, איגרות של יחסי־ציבור וכו').

בשעה 11 סרט שני, בארמון הפסטיבאל, ואחר כך ריצות בין בתי־הקולנוע ב„שוק." 10 דקות פה, חצי שעה שם, סנדוויץ', קפה ושוב סרטים, סרטים.

בערב קבלת־פנים, נשף קוזינו ולישון בשעה שתיים אחר חצות.

למחרת — אותו הדבר. אפשר למות מהשיגרה הזאת!

שיר הדפיקות:

סרט של מילוש פורמן, במאי צ'כי („נשף מכבי־האש"), סרט שעשה באמריקה. בעברית אפשר לקרוא לסרט „הזרוקים" (TAKE OFF)

עוסק בצעירות הבורחות מהבית, בעישון חשיש ומסעות אל.אס.די. בעיית פער בדורות, חוסר שפה משותפת בין ההורים והילדים. מסופר על־ידי קורבנות „מהפכת הצעירים" — ההורים.

קומדיה עצובה וטובה מאוד על זוג הורים, המחפשים את בתם הבורחת, וכדי להבין אותה, מגיעים לעישון חשיש ואורגיות.

במיבחן לכישרונות צעירים, המזכיר תמונה דומה ב„חור בלבנה," מופיעה זמרת צעירה, המלווה את עצמה בגיטארה, בסיגנון אליוביטי, רנסאנסי, ובקול מתוק ומעורר מחיאות־כפיים נלהבות. לא רשמתי את המילים אבל תרגום התוכן הוא בערך כך:

„דפוק את כל העולם. דפוק את הכסף והסטאטוס. דפוק את המלחמה והעסקים. דפוק את הרוסים והסינים. דפוק את האמריקאים והאנגלים. דפוק את הגרמנים וגם את היהודים, דפוק את העולם כולו. דפוק את כולם. אבל לפני שאתה דופק אותם — דפוק אותי, אהובי היקר.

המילה באנגלית היא „פאק". תרגומה הישיר הוא „זיין", אבל לדעתי, „דפוק" נאמן יותר למובנה הדו־משמעי של המילה האנגלית.

מישפט גדול:

לצ'פלין מלאו השנה 82 שנה. עיתונאי אחד ביקש לשמוע את דעתו על גיל.

„מה זה גילי?" אמר צ'פלין. „אני מכיר אנשים בני שמונים, שיש להם יותר מרץ וחיוניות מאשר לאנשים צעירים יותר, שאינם כבר בחיים."

נשף הפתיחה:

אולם מלא חליפות־ערב שחורות, סמוקינגים, שמלות מפוארות ותכשיטים, שאפשר היה לקנות תמורתם את חצי־האי סיני. הפסטיבאל מחלק עיטורים לגדולי הבמאים בעולם לכבוד יובל ה־25 של הפסטיבאל בקאן.

בחיים שלי לא ראיתי טקס עלוב, מטופש ומגוחך יותר. במה ריקה, ללא קישוט חגיגי כלשהו. בלי תזמורת, בלי תופים ובלי חצוצרות. צרפת צריכה לשלוח את מנהל הפסטיבאל פאבר־לברא ארצה, כדי שהוא ילמד לארגן טקס חגיגי מהאמרגן הכי קטן שלנו. בושה.

מקבלי הפרס: רוברט ברסון, רנה קלמנט, ויליאם וילר, לינדסי אנדרסון, מיכאל־אנג'לו אנטוניוני, פרידריקו פליני, לואיס בונואל, תטשק יאסני, ומאסאקי קובאיאשי, קאנונים אחד אחד.

מציגים קטע קצר מאחד הסרטים של כל אחד מהם, וז'אן־פייר קאסל מזמין אותם לבמה, מיה פארו מגישה להם את העיטור, מצלמים ומורידים אותם מהבמה. הקהל אדיש, ובצדק. זה נראה עלוב, שיגרתי ומיסחרי, אפשר היה להשמיע מנגינה ידועה מתוך הסרטים שלהם בזמן שהם מצטלמים, אפשר היה להשמיע תרועת הצוצרות — משהו, לכל הרוחות.

בסוף עולה שר־החינוך־והתרבות של צרפת, ז'אק דוהמל, ומחלק את אות לגיון הכבוד לצ'רלי צ'פלין אחרי ספיטש של רבע שעה, שבו הוא מנכה לו־אמץ את צ'פלין לצרפת.

צ'פלין מתרגש מאוד ובין השאר אומר: „הסתובבתי חצי יום בג'נבה כדי לקנות עניבה מתאימה לנשף הזה. בסוף מצאתי עניבה שחורה, והנה מסתירים לי אותה בסרט אדום."

הקהל מוחא כף בעמידה. צ'פלין לוקח את המקל של שר החינוך והתרבות, וצועד כמה צעדים קטנים בנעלים מופנות לצדדים, כשהוא מסובב את המקל באוויר.

הקהל משתולל. סוף הטקס.

סרט גדול:

אחד הסרטים הגדולים של הפסטיבאל הוא סרט הונגארי בשם „אהבה." מבוסס על שני סיפורים של טיבור דארי. בימוי של קארולי מאך. שחור לבן.

הסרט מתרחש ב־1953. אשה זקנה מאוד שוכבת על ערש דוי, ומחכה לבנה שישוב מאמריקה. הבן, מסתבר, יושב בבית־סוהר, ואשתו, המטפלת בזקנה, כותבת לה מכתבים מבנה בניו־יורק.

הבן „כותב כמה הוא מצליח שם כסופר" והזקנה „רואה נשפים שהאימפריה האוסטרו־הונגרית עוד קיימת בהם, ומלחמת־העולם הראשונה לא פרצה עדיין, ושהיא עדיין צעירה ויפה, ושהבן שלה הוא סופר מפורסם."

(המשך בעמוד 28)